PHÁT TRIỂN KỸ NĂNG HỌC TẬP CHO SINH VIÊN NGÀNH SƯ PHẠM ÂM NHẠC TRƯỜNG ĐẠI HỌC ĐỒNG THÁP

Lại Thị Thanh Thủy
Khoa Giáo dục Thể chất- Sư phạm Nghệ thuật, Trường Đại học Đồng Tháp

Tóm tắt: *Trong bối cảnh giáo dục đại học ngày càng chú trọng đến tính chủ động và năng lực tự học, việc phát triển kỹ năng học tập cho sinh viên trở nên vô cùng cần thiết. Những kỹ năng này không chỉ giúp sinh viên tiếp thu kiến thức hiệu quả mà còn trang bị cho họ khả năng tư duy phản biện, giải quyết vấn đề và làm việc nhóm. Bài viết tập trung nghiên cứu và đề xuất các giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả học tập cho sinh viên ngành Sư phạm Âm nhạc, bao gồm: xác định các kỹ năng học tập cần thiết, đề xuất phương pháp học tích cực, tăng cường hoạt động thực hành, ứng dụng công nghệ thông tin, xây dựng môi trường học thân thiện và rèn luyện kỹ năng biểu diễn. Mục tiêu là nâng cao chất lượng học tập, phát triển năng lực chuyên môn và sư phạm, góp phần đào tạo giáo viên âm nhạc chất lượng cao.*

Từ khóa: *Kỹ năng học tập, rèn kỹ năng, tự học, làm việc nhóm, thuyết trình, phương pháp giảng dạy.*

DEVELOPING LEARNING SKILLS FOR STUDENTS OF THE MUSIC EDUCATION DEPARTMENT AT DONG THAP UNIVERSITY

Lai Thi Thanh Thuy
Faculty of Physical Education and Art Education, Dong Thap University

Abstract: *In the context of higher education increasingly focusing on initiative and self-learning ability, developing learning skills for students becomes extremely necessary. These skills not only help students acquire knowledge effectively but also equip them with the ability to think critically, solve problems and work in groups. This article focuses on researching and proposing solutions to improve learning efficiency for music education students, including identifying necessary learning skills, proposing active learning methods, enhancing practical activities, applying information technology, building a friendly learning environment and practicing performance skills. The goal is to improve learning quality, develop professional and pedagogical capacity, and contribute to training high-quality music teachers.*

Keywords: *Learning skills, skill training, self- study, group work, presentations, teaching methods*

Nhận bài: 15/02/2025 *Phản biện: 12/03/2025* *Duyệt đăng: 16/03/2025*

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Âm nhạc là một lĩnh vực nghệ thuật đòi hỏi sự kết hợp giữa kiến thức lý thuyết và kỹ năng thực hành. Và để thực hiện được điều đó thì SV cần phải có khả năng tự học, tự nghiên cứu để nắm vững kiến thức chuyên môn và rèn luyện kỹ năng biểu diễn. Ngoài ra, công việc tương lai chủ yếu của SV ngành Sư phạm Âm nhạc đó là dạy học âm nhạc mà đã là giáo viên âm nhạc thì SV không chỉ cần có kiến thức chuyên môn vững vàng mà còn phải có khả năng truyền đạt kiến thức một cách hiệu quả, sáng tạo. Điều này đòi hỏi SV phải có kỹ năng tự học, tự tìm tòi để cập nhật phương pháp giảng dạy mới và phù hợp với từng đối tượng học sinh. Tuy nhiên, rất nhiều SV ngành Sư phạm âm nhạc, trường Đại học Đồng Tháp hiện nay còn gặp khó khăn trong việc áp dụng kiến thức vào công việc do thiếu kỹ năng học tập (KNHT) và phương pháp học tập chủ động còn hạn chế. Điều này khiến họ gặp khó khăn trong quá trình tham gia học. Vì thế, cần có các biện pháp hiệu quả giúp SV phát triển KNHT một cách hệ thống và khoa học hơn. Việc phát triển kỹ năng học tập cho SV ngành Sư phạm Âm nhạc sẽ góp phần nâng cao trình độ âm nhạc của người dân, từ đó góp phần phát triển nền âm nhạc nước nhà.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Tổng quan nghiên cứu về KNHT

Một số đề tài nghiên cứu tập trung vào việc khám phá các yếu tố ảnh hưởng đến kỹ năng học tập của SV. Chẳng hạn trên thế giới, KNHT đã được nghiên cứu rộng rãi nhằm đáp ứng nhu cầu của thế kỷ XXI. Các học giả như Colin Rose và Malcolm J. Nicholl (2007) nhấn mạnh KNHT siêu tốc, đặc biệt là kỹ năng (KN) ghi nhớ, tư duy phân tích và tư duy sáng tạo, như là những yếu tố cốt lõi để SV nhanh chóng tiếp thu kiến thức. Carl Rogers (1996) nhấn mạnh vai trò của việc SV tự hoạch định mục tiêu và đánh giá quá trình học tập, xem đây là yếu tố quan trọng để phát triển KNHT. Lý thuyết của L.X. Vuwgốtski thuộc Liên Xô cũng cho rằng sự phát triển của SV diễn ra mạnh mẽ nhất khi kết hợp học tập cá nhân với học tập hợp tác, từ đó nâng cao khả năng vận dụng kiến thức vào thực tế.

Tại Việt Nam, các nghiên cứu về KNHT như Phạm Thị Đức (1994) và Ngô Tứ Thành (2008) chỉ ra rằng KNHT không chỉ giúp SV giải quyết vấn đề mà còn thúc đẩy tư duy phân tích và sáng

tạo…Tóm lại, các đề tài nghiên cứu về kỹ năng học tập của SV rất đa dạng và phong phú, phản ánh sự quan tâm của giới nghiên cứu và giáo dục đối với việc nâng cao chất lượng học tập của SV. Tuy nhiên, các nghiên cứu trong và ngoài nước phần lớn tập trung vào SV nói chung, chưa có nhiều nghiên cứu chuyên sâu về phát triển KNHT cho SV chuyên ngành sư phạm Âm nhạc. Do đó, nghiên cứu này sẽ đề xuất các biện pháp cụ thể nhằm nâng cao KNHT cho đối tượng SV này.

2.2. Một số biện pháp phát triển kỹ năng học tập cho SV ngành SP Âm nhạc, Trường ĐH Đồng Tháp

2.2.1. Phát triển kỹ năng tự học và quản lý thời gian

Phát triển kỹ năng tự học và quản lý thời gian hiệu quả là yếu tố then chốt để SV sư phạm âm nhạc đạt được thành công trong học tập và sự nghiệp. Đối với SV sư phạm âm nhạc, việc tự học không chỉ dừng lại ở việc nắm vững kiến thức chuyên môn, mà còn bao gồm cả việc rèn luyện kỹ năng thực hành âm nhạc, tìm hiểu các phương pháp sư phạm tiên tiến và cập nhật xu hướng âm nhạc mới nhất. Cụ thể SV cần chuẩn bị cho vấn đề tự học như:

- Lập kế hoạch học tập chi tiết: Lập kế hoạch học tập chi tiết là chìa khóa thành công của SV. Một kế hoạch tốt sẽ giúp SV quản lý thời gian hiệu quả, tập trung vào mục tiêu và đạt kết quả cao trong học tập. Dưới đây là các bước chi tiết để SV xây dựng một kế hoạch học tập hiệu quả:

- Xác định mục tiêu học tập:

+ Mục tiêu dài hạn: Xác định mục tiêu lớn lao mà SV muốn đạt được trong suốt quá trình học đại học, ví dụ như tốt nghiệp loại giỏi, đạt được học bổng, hay có được công việc mơ ước.

+ Mục tiêu ngắn hạn: Chia nhỏ mục tiêu dài hạn thành các mục tiêu nhỏ hơn, cụ thể hơn cho từng học kỳ, từng môn học, ví dụ như đạt điểm A môn Lý thuyết âm nhạc cơ bản, hoàn thành bài tiểu luận của môn Lịch sử âm nhạc Thế giới và Việt Nam trước thời hạn.

- Lên lịch học tập chi tiết:

+ Lịch học hàng tuần: Lập thời gian biểu chi tiết cho từng ngày trong tuần, bao gồm thời gian học trên lớp, thời gian tự học, thời gian nghỉ ngơi và các hoạt động ngoại khóa.

+ Lịch học cho từng môn: Phân bổ thời gian học cho từng môn học dựa trên độ khó và khối lượng kiến thức của môn đó.

+ Lịch ôn tập: Lên kế hoạch ôn tập định kỳ, đặc biệt là trước các kỳ thi quan trọng.

- Xác định nguồn lực học tập:

+ Tài liệu học tập: Sách giáo trình, tài liệu tham khảo, bài giảng của giảng viên.

+ Công cụ hỗ trợ: Máy tính, điện thoại, phần mềm học tập, ứng dụng ghi chú.

+ Nguồn lực trực tuyến: Website, diễn đàn, video bài giảng.

- Phương pháp học tập hiệu quả:

+ Phương pháp học chủ động: Đọc sách, ghi chú, đặt câu hỏi, thảo luận nhóm.

+ Phương pháp học trực quan: Sử dụng sơ đồ tư duy, biểu đồ, hình ảnh.

+ Phương pháp học thực hành: Làm bài tập, thực hành thí nghiệm, tham gia dự án.

- Theo dõi và đánh giá tiến độ:

+ Ghi chép kết quả học tập: Ghi lại điểm số, nhận xét của giảng viên, kết quả bài kiểm tra.

+ Đánh giá hiệu quả học tập: Xem xét lại kế hoạch học tập, điều chỉnh khi cần thiết.

+ Tự thưởng cho bản thân: Động viên bản thân khi đạt được mục tiêu.

2.2.2. Nâng cao kỹ năng thực hành âm nhạc

Để nâng cao kỹ năng thực hành âm nhạc cho SV sư phạm âm nhạc, cần có một quá trình rèn luyện toàn diện và liên tục. Nó đòi hỏi SV cần có sự kiên trì, đam mê và phương pháp luyện tập hiệu quả. Dưới đây là một số gợi ý giúp SV cải thiện kỹ năng thực hành âm nhạc của mình:

- Xác định mục tiêu rõ ràng:

+ SV muốn nâng cao kỹ năng chơi nhạc cụ nào?

+ SV muốn cải thiện kỹ năng hát, xướng âm hay đàn ?

+ SV muốn đạt được trình độ nào trong một khoảng thời gian nhất định?

Việc xác định rõ mục tiêu sẽ giúp SV tập trung vào những kỹ năng cần thiết và có lộ trình luyện tập phù hợp.

- Luyện tập thường xuyên và có kế hoạch:

+ Dành thời gian luyện tập mỗi ngày, ngay cả khi chỉ có 15-30 phút.

+ Chia nhỏ thời gian luyện tập thành các buổi ngắn để tránh mệt mỏi và duy trì sự tập trung.

+ Lập kế hoạch luyện tập cụ thể, bao gồm các bài tập kỹ thuật, bài hát hoặc tác phẩm âm nhạc bạn muốn học.

+ Hãy tạo cho bản thân một thói quen luyện tập.

- Tập trung vào kỹ thuật cơ bản:

+ Nắm vững các kỹ thuật cơ bản của nhạc cụ hoặc giọng hát của bạn.

+ Luyện tập các bài tập kỹ thuật, để cải thiện độ chính xác, tốc độ và sự linh hoạt.

+ Chú ý đến tư thế, cách đặt tay và hơi thở khi luyện tập.

- Lắng nghe và phân tích âm nhạc:

+ Nghe nhiều thể loại nhạc khác nhau để mở rộng kiến thức và cảm thụ âm nhạc.

+ Phân tích các tác phẩm âm nhạc để hiểu rõ cấu trúc, giai điệu, hòa âm và tiết tấu.

+ Lắng nghe bản thân khi luyện tập và biểu diễn để phát hiện và sửa chữa những sai sót.

- Tìm kiếm sự hướng dẫn từ người có kinh nghiệm:

+ Tham gia các lớp học âm nhạc hoặc tìm một giáo viên dạy nhạc riêng.

+ Học hỏi từ những người chơi nhạc giỏi hơn mình

+ Tham gia các buổi hòa nhạc, workshop hoặc masterclass để học hỏi kinh nghiệm từ các nghệ sĩ chuyên nghiệp.

- Ghi âm và đánh giá quá trình luyện tập:

+ Ghi âm lại quá trình luyện tập và biểu diễn của SV để tự đánh giá và nhận xét.

+ Lắng nghe những điểm mạnh và điểm yếu của bản thân để có kế hoạch cải thiện.

+ Việc ghi âm giúp SV nghe rõ hơn những lỗi sai mà khi chơi đàn bạn không nhận ra.

- Biểu diễn trước công chúng:

+ Tìm kiếm cơ hội biểu diễn trước công chúng để rèn luyện sự tự tin và khả năng trình diễn.

+ Tham gia các buổi biểu diễn nhỏ, các cuộc thi âm nhạc hoặc các buổi hòa nhạc của trường lớp.

+ Biểu diễn giúp bạn có thêm động lực và kinh nghiệm.

- Sử dụng các công cụ hỗ trợ:

+ Sử dụng máy đếm nhịp (metronome) để luyện tập giữ nhịp.

+ Sử dụng phần mềm hoặc ứng dụng học nhạc để hỗ trợ quá trình luyện tập.

+ Sử dụng các video hướng dẫn trên mạng để học thêm các kỹ năng mới.

- Duy trì đam mê và sự kiên trì:

+ Âm nhạc là một hành trình dài, hãy luôn giữ cho mình ngọn lửa đam mê.

+ Đừng nản lòng khi gặp khó khăn, hãy kiên trì luyện tập và tìm kiếm sự giúp đỡ khi cần thiết.

+ Tận hưởng quá trình học hỏi và sáng tạo âm nhạc

+ Luyện tập thường xuyên và có mục tiêu: Xác định những kỹ năng cần cải thiện và tập trung luyện tập.

+ Tìm kiếm phản hồi từ giảng viên và bạn bè: Lắng nghe nhận xét và rút kinh nghiệm để tiến bộ.

+ Tham gia các buổi biểu diễn và thi cử: Tạo cơ hội để rèn luyện kỹ năng biểu diễn và vượt qua áp lực.

+ Khám phá các thể loại âm nhạc khác nhau: Mở rộng kiến thức và kỹ năng âm nhạc.

2.2.3. Phát triển kỹ năng nghiên cứu và phân tích

Phát triển kỹ năng nghiên cứu và phân tích cho SV sư phạm âm nhạc là một quá trình quan trọng, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo và năng lực chuyên môn của các nhà giáo dục âm nhạc tương lai. Dưới đây là một số gợi ý để phát triển các kỹ năng này:

Xây dựng nền tảng kiến thức vững chắc:

+ Lý thuyết âm nhạc: SV cần nắm vững các kiến thức về lý thuyết âm nhạc, bao gồm hòa âm, phối khí, lịch sử âm nhạc, các thể loại âm nhạc, v.v. Việc này giúp các em có cơ sở để phân tích và đánh giá các tác phẩm âm nhạc một cách khoa học.

+ Phương pháp nghiên cứu: SV cần được trang bị các kiến thức về phương pháp nghiên cứu khoa học, bao gồm cách đặt câu hỏi nghiên cứu, thu thập và phân tích dữ liệu, viết báo cáo nghiên cứu, v.v. Điều này giúp các em có khả năng thực hiện các nghiên cứu về âm nhạc một cách độc lập và hiệu quả.

- Rèn luyện kỹ năng phân tích:

+ Phân tích tác phẩm âm nhạc: SV cần được thực hành phân tích các tác phẩm âm nhạc từ nhiều khía cạnh khác nhau, bao gồm phân tích cấu trúc, hòa âm, giai điệu, tiết tấu, v.v. Việc này giúp các em phát triển khả năng cảm thụ và đánh giá âm nhạc một cách sâu sắc.

+ Phân tích phương pháp giảng dạy: SV cần được quan sát và phân tích các phương pháp giảng dạy âm nhạc của giáo viên, từ đó rút ra những ưu điểm và nhược điểm. Điều này giúp các em có khả năng lựa chọn và áp dụng các phương pháp giảng dạy phù hợp với từng đối tượng học sinh.

+ Phân tích tài liệu âm nhạc: Cần tập cho SV biết cách phân tích những tài liệu về âm nhạc, từ đó biết cách chọn lọc những thông tin hữu ích cho việc giảng dạy sau này.

- Khuyến khích hoạt động nghiên cứu:

+ Tham gia các dự án nghiên cứu: SV nên được khuyến khích tham gia các dự án nghiên cứu về âm nhạc, từ đó có cơ hội áp dụng các kiến thức và kỹ năng đã học vào thực tế.

+ Viết báo cáo nghiên cứu: SV nên được hướng dẫn viết báo cáo nghiên cứu về các đề tài âm nhạc mà mình quan tâm.Việc này giúp các em rèn luyện kỹ năng viết lách và trình bày kết quả nghiên cứu một cách khoa học.

+ Tạo môi trường trao đổi học thuật: Nên tạo ra những môi trường để SV có thể trao đổi những kiến thức về âm nhạc, và những công trình nghiên cứu của bản thân.

- Ứng dụng công nghệ thông tin:

+ Sử dụng các phần mềm phân tích âm nhạc:

+ SV nên được làm quen với các phần mềm phân tích âm nhạc, từ đó có thể phân tích các tác

phẩm âm nhạc một cách nhanh chóng và chính xác.

+ Tìm kiếm thông tin trên internet:

+ SV cần được hướng dẫn cách tìm kiếm thông tin về âm nhạc trên internet một cách hiệu quả và đáng tin cậy.

- Phát triển tư duy phản biện:

+ Đặt câu hỏi và tranh luận: SV nên được khuyến khích đặt câu hỏi và tranh luận về các vấn đề liên quan đến âm nhạc. Ví dụ khi dạy Kí - xướng âm GV có thể đặt một số câu hỏi như Bản nhạc này viết ở giọng gì, mô tả loại nhịp hay giải thích 1 số các kí hiệu như dấu chấm dôi, dấu nối hay dấu nhắc lại….Việc này giúp các em phát triển tư duy phản biện và khả năng đánh giá thông tin một cách khách quan.

+ Đánh giá các nguồn thông tin: SV cần được hướng dẫn cách đánh giá các nguồn thông tin về âm nhạc, từ đó lựa chọn những nguồn thông tin đáng tin cậy.

Bằng cách kết hợp các phương pháp trên, các trường sư phạm âm nhạc có thể giúp SV phát triển kỹ năng nghiên cứu và phân tích một cách toàn diện, từ đó đào tạo ra những giáo viên âm nhạc giỏi và có khả năng đóng góp vào sự phát triển của ngành giáo dục âm nhạc.

2.2.4. Tăng cường kỹ năng hợp tác và giao tiếp:

Kỹ năng hợp tác đóng vai trò then chốt trong sự thành công của SV sư phạm âm nhạc, không chỉ trong quá trình học tập mà còn trong sự nghiệp giảng dạy sau này. Để tăng cường kỹ năng này, cần có những biện pháp đồng bộ từ nhà trường đến bản thân SV.

Thứ nhất, nhà trường cần tạo môi trường học tập khuyến khích sự tương tác và làm việc nhóm. Các dự án âm nhạc, các buổi hòa nhạc tập thể, hay các hoạt động ngoại khóa liên quan đến âm nhạc là những cơ hội tuyệt vời để SV rèn luyện kỹ năng hợp tác. Việc phân công nhiệm vụ rõ ràng, khuyến khích sự chia sẻ ý tưởng và tôn trọng ý kiến của người khác cũng là những yếu tố quan trọng.

Thứ hai, SV cần chủ động tham gia vào các hoạt động nhóm, tích cực đóng góp ý kiến và sẵn sàng hỗ trợ đồng đội. Kỹ năng lắng nghe, giao tiếp hiệu quả và giải quyết xung đột cũng cần được rèn luyện thường xuyên. Ngoài ra, việc học hỏi từ những người có kinh nghiệm, tham gia các khóa học hoặc hội thảo về kỹ năng làm việc nhóm cũng là những cách thức hữu ích.

Thứ ba, sự đánh giá và phản hồi từ giảng viên và đồng nghiệp cũng đóng vai trò quan trọng trong việc cải thiện kỹ năng hợp tác của SV. Việc nhận ra điểm mạnh và điểm yếu của bản thân, từ đó điều chỉnh hành vi và thái độ, sẽ giúp SV trở thành những thành viên tích cực và hiệu quả trong nhóm.

2.2.5. Tạo môi trường học tập tích cực

Để tạo môi trường học tập tích cực cho SV sư phạm âm nhạc, cần kết hợp nhiều yếu tố. Trước hết, giảng viên cần tạo ra một không gian lớp học cởi mở, khuyến khích sự tương tác và phản biện. Các buổi thảo luận nhóm, thuyết trình và phản hồi từ bạn bè sẽ giúp SV tự tin thể hiện ý kiến và học hỏi lẫn nhau. Thứ hai, chương trình học nên đa dạng, kết hợp giữa lý thuyết và thực hành, bao gồm các hoạt động như biểu diễn, sáng tác, phân tích âm nhạc và ứng dụng công nghệ trong giảng dạy… Thứ ba, việc tạo điều kiện cho SV tham gia các hoạt động ngoại khóa như câu lạc bộ âm nhạc, dàn hợp xướng, hay các buổi biểu diễn văn nghệ sẽ giúp SV phát triển kỹ năng và đam mê. Cuối cùng, việc xây dựng một cộng đồng học tập hỗ trợ, nơi SV có thể chia sẻ kinh nghiệm và động viên lẫn nhau, là yếu tố then chốt để nâng cao chất lượng học tập và phát triển toàn diện.

III. KẾT LUẬN

Qua nghiên cứu và phân tích, có thể thấy rằng KNHT đóng vai trò vô cùng quan trọng đối với sự phát triển của SV ngành SP Âm nhạc. Các giải pháp được đề xuất tập trung vào việc khuyến khích SV tự tìm tòi, nghiên cứu và áp dụng kiến thức vào thực tiễn. Việc rèn luyện kỹ năng tự học không chỉ giúp SV nắm vững kiến thức chuyên môn mà còn phát triển khả năng tư duy độc lập, sáng tạo và khả năng thích ứng với những thay đổi của môi trường học tập và làm việc. Phát triển kỹ năng học tập là yếu tố then chốt đối với SV sư phạm âm nhạc, không chỉ giúp họ thành công trong quá trình học tập mà còn là nền tảng vững chắc cho sự nghiệp giảng dạy sau này.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

[1]. Bùi Thị Kim Chi (2010), KNHT của SV Luật trong đào tạo theo học chế tín chỉ, Tạp chí Luật học số 7, tr 55-58.

[2]. Nguyễn Thị Thúy Hạnh (2011), KNHT hợp tác của SV sư phạm, Luận án Tiến sĩ Tâm lí học, Học viện khoa học xã hội.

[3]. Phạm Thị Lụa (2009), Rèn luyện KNHT cho SV, đề tài nghiên cứu, Học viện Quản lí Giáo dục, Hà Nội.

[4]. Vũ Trọng Rỹ (1994), Một số vấn đề lý luận về rèn luyện KNHT cho học sinh, Viện KHGD, Hà Nội, 1994.

[5]. Carl Roger [Carl Roger (1996), The Art of teaching Adult, Training Asociates Vancouver] Roger C. (Cao Đình Quát dịch)

[6]. Colin Rose (2007), KNHT siêu tốc thế kỷ XXI: Kế hoạch sáu bước để làm chủ trí tuệ của bạn, Nxb Tri thức, Hà Nội